

toare", și-a câștigat simpatia cerului faustic. Da ori nu poznă etimologică (așa cum poate fi și aceea prin care numele dat artei — **ars** — stă, după o misterioasă orindă genetică, geamăn, pe același trunchi cu numele dat zeului războiului — **Ares**), cert este că, la Goethe, frumosul este indeobște alergic la corporalitate, la **forma** (Gestalt) pe care latinii — latina — au pus-o la temelie lui. Aceasta, se vede, datorită, pe de o parte, concreteței, pe de altă parte, datorită caracterului și de suprafață și de opacitate pe care **formosus** le-ar presupune. Pentru Goethe, și acest frumos își arogă, însă, la urma urmelor, dreptul de a fi ceea ce se pretinde, în măsura în care este răspinditor de lumină ori este învăluit de o aură luminoasă. Poate, ba nu incupe îndoială, voi avea prilejul să mă opresc mai pe îndelete asupra acestui aspect al esteticii și — ca să nu supăr cumva pe Constantin Noica — al așa-zisei filosofii goetheene despre artă și viață. Până una-alta, să rămân în cadrele elogiului adus lui Shakespeare. I-

aginea pe care Goethe și-o face despre „William“ este de trei ori superlativă: **stea** (citește: focar suprem de științe, răspinditor de raze), **cea mai frumoasă** (citește: luminoasă întru toate, întru toate limpede și pură), **înălțime** (citește: cer, nemărginire, cosmos), și de trei ori îmbăiată în esențe și orbitoare și diafane. Stă în geniul poeziei lui Goethe economia maximă — dublată de o maximă claritate și precizie — a cuvintelor, pentru a exprima maximum de idei, impresii, direcții emotive. Greu și, de aceea pieziș, perifrastic traductibilă (ba, uneori, intraductibilă) este la el nu limba în care a scris, ci natura esențializantă a limbajului său. Ezitând între „**a cerului lumină**“ și „**a ochilor lumină**“ (deschisă lui de Shakespeare), Eminescu se află, vădit, în plin Goethe. Nu însă numai în Goethe cel din **Intre cele două lumi** — ci, pornind de aici, în acel Goethe care-l va însoți în alegerea și-l va ajuta în justificarea alegerii a două dintre „cărțile“ lui capitale.

Aventura la izvoare continuă...

MARGINALII

Miracolul unei sărbătoriri

Asistam nu de mult, într-una dintre sălile de teatru bucureștene, la sărbătorirea unei mari artiste. Se adunaseră în jurul ei kolegele de generație, forurile administrative, cei care îi fuseseră aproape de-a lungul unor ani de activitate. Dar mai ales se adunase în jurul ei publicul, marele, fidelul prieten... Prietenul își asigurase din vreme sau sollicitate în ultimul moment un bilet de intrare, vociferase, implorase chiar, la casa de bilete, se rugase de personalul administrativ pentru „un loc în picioare sau oriunde, numai să fiu lângă ea“... Prietenul necunoscut, marele prieten cu chip proteic, cînd de bărbat, cînd de femeie, cînd de bătrîn, cînd de tînăr, adolescent sau copil, cumpărase cu bani numărați buchețele modeste de flori, așteptînd cu nerăbdare momentul în care să le azvirle în scenă — ca pe altarul unde bătrîna slujitoare oficiază.

El, publicul, mereu pasionatul, atît de fidelul și, paradoxal, atît de capriciosul mare prieten, are puteri de vrăjitor. Fil-

trul său magic e capabil să înfrumuseze chipul unei octogenare, întinerind-o, mai abilit decît o sută de tratamente gериatrice sau savante operații estetice, bagheta sa de fermecător Merlin e în stare să transforme dintr-o dată în orator versat o femeie care întreaga sa viață n-a rostit decît texte scrise de alții; mare Cagliostro, transformă scrisori administrative în tulburătoare scrisori de dragoste, și personalități cunoscute pentru răceala lor, în școlari emotivi, sau mașiniștii teatrului, în poeți talentați. Ceea ce este de necrezut, însă, e că acest Mesmer fidel și tandru reușește să hipnotizeze în masă, obligînd tandru pe toată lumea să cînte „mulți ani trăiască“ sărbătoritei, nu violent, nu deșucheat, ci cu delicatețea cu care lacrimile discrete ale sărbătoritei acompaniază acest cînt vechi!

Să-i mulțumim marelui Vrăjitor fidel, care știe întotdeauna să iubească pe cine trebuie.

Mihai GÎRNIȚA